

การสร้างระบบและกลไกการประเมินผลการบริหารจัดการของ คณะกรรมการการสามัญประจำวุฒิสภาไทย

Creating a System and Mechanism for Assessing the Quality of Management of the Thai Senate Standing Committee

มานริกา จันทาโก¹
Manrika Chanthapho
พิศมัย จารจิตติพันธ์²
Pisamai Jarujittipant

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) สร้างระบบและกลไกการประเมินผลการบริหารจัดการของคณะกรรมการการสามัญประจำวุฒิสภาไทย และ 2) ศึกษาสภาพ ปัญหาอุปสรรค และข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการประเมินผลการบริหารจัดการของคณะกรรมการการสามัญประจำวุฒิสภาไทย กลุ่มตัวอย่างในการวิจัยครั้งนี้แบ่งเป็น 3 กลุ่ม คือ (1) กลุ่มตัวอย่างเพื่อสร้างระบบและกลไกการประเมิน (2) กลุ่มตัวอย่างเพื่อพัฒนาระบบและกลไกการประเมิน และ (3) กลุ่มตัวอย่างเพื่อทดลองใช้และประเมินคุณภาพของเกณฑ์การประเมิน เก็บรวบรวมข้อมูลด้วยแบบสอบถาม และแบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง วิเคราะห์ข้อมูลโดยสถิติพื้นฐาน ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่ามัธยฐาน และค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ และวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพด้วยการวิเคราะห์เนื้อหา

ผลการวิจัยพบว่า 1) ในภาพรวมกลุ่มตัวอย่าง มีความคิดเห็นว่ารระบบและกลไกฯ ประกอบด้วย 3 ส่วน คือ 1.1) ร่างระบบและกระบวนการประเมินคุณภาพ 1.2) ร่างคู่มือการประเมินคุณภาพ และ 1.3) ร่างเอกสารรายงานการประเมินตนเอง มีความเหมาะสมและเป็นไปได้ในการนำไปใช้ในระดั้มาก 2) ด้านสภาพ ปัญหาอุปสรรค และข้อเสนอแนะของระบบและกลไกฯ กลุ่มตัวอย่างมีความเห็นไปในทิศทางเดียวกันว่าอาจขาดการเล็งเห็นความสำคัญอย่างจริงจังจากกรรมาธิการ และขาดการนำผลการประเมินมาปรับปรุง และเสนอแนะว่าควรมีคณะกรรมการประเมินภายนอกด้วยเพื่อความเป็นกลางในการประเมินดังกล่าว 3) ผลการประเมินคุณภาพของเกณฑ์การประเมิน ประกอบด้วย องค์ประกอบหลัก 4 ด้าน ได้แก่ 3.1) แผนกลยุทธ์ 3.2) การกลั่นกรองกฎหมาย 3.3) การควบคุมการบริหารราชการแผ่นดิน 3.4) การบริหารและการจัดการ มีตัวบ่งชี้ 20 ตัวบ่งชี้ และเกณฑ์มาตรฐาน 165 ข้อ ภายหลังการทดลองใช้พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีความคิดเห็นเกี่ยวกับเกณฑ์การประเมินที่สร้างขึ้นว่า มีความเป็นไปได้ในการนำไปใช้ประเมินอยู่ในระดั้มาก

คำสำคัญ: ระบบและกลไก การประเมินผลการบริหารจัดการ คณะกรรมการการสามัญประจำวุฒิสภาไทย

¹ หลักสูตรปริญญาเอก สาขาวิชาการจัดการ คณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยนอร์ทกรุงเทพ

Doctor of Philosophy Program in Management (Ph.D.), North Bangkok University, e-mail: mchanthapho@yahoo.com

สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา, The Secretariat of the Senate

² รองศาสตราจารย์ คณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยนอร์ทกรุงเทพ

Associate Professor of Political Science, North Bangkok University, e-mail: jarupis@gmail.com

ABSTRACT

The objectives of this study were to 1) create a mechanism to evaluate the management of the Thai Senate Standing Committee and 2) study the problems obstacles and suggestions on how to evaluate the management of the Thai Senate Standing Committee. Three sampling groups in the research; (1), sampling group for creating an assessment system and mechanism (2) sampling group for developing assessment system and mechanism, and (3) sampling group for evaluating the effectiveness of the IQA evaluation criteria. Data were gathered using the questionnaires and the structural interviews. The analysis techniques were content analysis, descriptive statistic using percentage, mean, median and interquartile range.

The research findings are as follows; 1) the suitability and the usability of the System and mechanism for assessing the quality of Management of the Thai Senate Standing Committee in overall were at high level; 2) The problems revealed concern the fact that only few senators participated in the quality planning; therefore, others had not been convinced of the assessment system, not to mention that there is no planning revision method. In this aspect, the external quality assurance committees should be called for to ensure the objectivity of the assessment process. The committees may vary from various organizations; 3) An evaluation of the effectiveness of the criteria for Internal Quality Assurance of the Thai Senate Standing Committee reveals four main key components namely; 3.1) Strategic plan 3.2) Scrutinizing the laws 3.3) controlling the Government Administration, and 3.4) administration and management. There were 20 indicators and 165 items of standard criteria. After testing, it was found that the criteria for effectiveness demonstrated high discriminant validity feasibility.

Keywords: *System and Mechanism, Assessing Management, The Senate Standing Committee*

บทนำ

ในการปกครองระบอบประชาธิปไตย อำนาจการปกครองออกเป็น 3 ฝ่าย ประกอบด้วย ฝ่ายตุลาการ ฝ่ายบริหาร และฝ่ายนิติบัญญัติ รัฐสภาเป็นสถาบันทางการเมืองที่มีบทบาทสำคัญยิ่ง และรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 ฉบับที่ 18 กำหนดให้ประเทศไทยปกครองประเทศด้วยระบบสภาคู่ คือ สภาผู้แทนราษฎร และวุฒิสภา โดยวุฒิสภาประกอบด้วยสมาชิกจำนวน 150 คน มาจากการเลือกตั้ง 77 คนและจากการสรรหาจากภาคส่วนต่างๆ จำนวน 73 คน สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา (2552)

คณะกรรมการการสามัญประจำวุฒิสภา เป็นองค์กรหรือกลไกที่มีความสำคัญที่สุดในรัฐสภาตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา (2552) โดยมาตรา 135 กำหนดที่มาและอำนาจ

หน้าที่ของคณะกรรมการการสามัญ ให้วุฒิสภามีอำนาจเลือกสมาชิกวุฒิสภาและตั้งเป็นคณะกรรมการการสามัญ เพื่อกระทำการกิจและหน้าที่ กิจการใดๆ ซึ่งเป็นหน้าที่ที่ครอบคลุมกิจการต่างๆ ของรัฐเกือบทุกด้านที่จะนำเข้าสู่การพิจารณาของสภา ทั้งนี้ การพิจารณาร่างพระราชบัญญัติหรือการพิจารณาศึกษาสอบสวนเรื่องใดๆ จะไม่สามารถเป็นไปอย่างมีคุณภาพและรวดเร็ว หากขาดกลไกหลักในส่วนนี้ (สมชาย แสงการ, 2553) นอกเหนือจากการปฏิบัติหน้าที่ของคณะกรรมการการสามัญประจำวุฒิสภาให้สัมฤทธิ์ผลตามเจตนารมณ์ที่วางไว้ รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 ตลอดจนข้อบังคับการประชุมวุฒิสภา พ.ศ. 2551 แล้ว คณะกรรมการการยังต้องดำเนินการตามหน้าที่ให้สอดคล้องกับความคาดหวังของพลเมือง (Responsive to Citizens) บนพื้นฐานหลักการ

บริหารจัดการที่ดี (Good Governance) และหลักคุณธรรม อย่างไรก็ตาม การดำเนินงานส่วนใหญ่ของคณะกรรมการการสามัญประจำวุฒิสภา เป็นไปตามวัตถุประสงค์และจุดมุ่งหมายของบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญและข้อบังคับการประชุมวุฒิสภาด้วยดีและมีประสิทธิภาพเป็นที่น่าพอใจในระดับหนึ่งเท่านั้น (ถวิลวดี บุรีกุล, 2551)

ในปัจจุบัน ยังไม่มีการจัดทำเกณฑ์การประเมินกรรมการการสามัญประจำวุฒิสภาอย่างเป็นทางการ แม้สถาบันพระปกเกล้าและสภาพัฒนาการเมืองได้จัดทำโครงการวิจัยเรื่อง “ผลการประเมินการดำเนินงานของรัฐสภา และคู่มือการประเมินตนเองของรัฐสภาไทย สถาบันการเมืองกับการพัฒนาประชาธิปไตย : ศึกษากรณีการดำเนินงานของรัฐสภาตามเกณฑ์และตัวชี้วัดของสหภาพรัฐสภา (Inter-Parliamentary Union หรือ IPU)” (ถวิลวดี บุรีกุล, 2551) แต่ผลวิจัยเป็นการประเมินภาพรวมของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภา โดยใช้เกณฑ์การประเมินและตัวชี้วัดของสหภาพรัฐสภาหรือ IPU (The Inter-Parliamentary Union) ซึ่งเป็นองค์การความร่วมมือระหว่างรัฐสภานานาชาติและมีสมาชิกจำนวน 166 ประเทศ อย่างไรก็ตาม กรรมการได้เคยสร้างตัวบ่งชี้เพื่อประเมินผลการปฏิบัติหน้าที่ของกรรมการการสามัญประจำวุฒิสภามาแล้ว (สุธรรม รัตนโชติ, สุวิชา วรวิเชียรวงษ์ และ สุทธิศา รัตนวิศา, 2548) แต่ยังไม่ประสิทธิภาพเพียงพอที่จะชี้วัดประสิทธิผลการทำงานของคณะกรรมการการสามัญประจำวุฒิสภาได้

การขาดระบบและกลไกการประเมินที่ดำเนินการอย่างเป็นระบบและเป็นรูปธรรมสากล อาจส่งผลต่อเป้าหมายและประสิทธิภาพในการดำเนินงานของคณะกรรมการการอันส่งผลกระทบต่อความเชื่อมั่นของประชาชน นอกจากนี้ การที่กรรมการไม่เห็นความจำเป็นมากนักในการประเมินดังกล่าว ทำให้ขาดตัวชี้วัดการประเมินผลที่สะท้อนการปฏิบัติหน้าที่ในกระบวนการทำงานของกรรมการ อีกทั้งมีผลงานวิจัยไม่มากนักที่ดำเนินการวิจัยในประเด็นการประเมิน ผู้วิจัยจึงเห็นว่าจำเป็นต้องมีมาตรวัดประสิทธิภาพและประสิทธิผลของการดำเนินงานของคณะกรรมการการสามัญประจำวุฒิสภา โดยน่าจะเกิดประโยชน์เป็นอย่างมากต่อคณะกรรมการ ในการยกระดับคุณภาพของคณะกรรมการและการพัฒนาการบริหารจัดการ ซึ่งจะ

นำไปสู่แนวทางปรับปรุงการปฏิบัติหน้าที่ของตนเองอย่างต่อเนื่อง เพื่อพัฒนาเป็นองค์การที่เป็นระบบระดับ World Class ต่อไป

การบริหารจัดการภายในของคณะกรรมการการสามัญประจำวุฒิสภาการผ่านระบบประเมินผลที่ดี เป็นกระบวนการที่ทำให้ได้ข้อมูลที่จะสะท้อนจุดแข็งจุดอ่อนในการปฏิบัติงานของตนเอง ช่วยให้วุฒิสภามีการเตรียมแผนงาน ซึ่งนำไปสู่การพัฒนาปรับปรุงคุณภาพ ทำให้ทราบถึงปัญหาหรืออุปสรรค ตลอดจนสาเหตุของปัญหาในการปฏิบัติหน้าที่ของคณะกรรมการการ เพื่อนำเสนอแนวทางในการแก้ไขปรับปรุงหรือพัฒนาคณะกรรมการการ ในภาพรวม และเป็นการเพิ่มภาพลักษณ์ที่ดีของคณะกรรมการการในมุมมองของประชาชน

ในการยกระดับงานด้านกรรมการการ มีการพัฒนาคุณภาพให้สอดคล้องกับมาตรฐานตามบทบัญญัติในรัฐธรรมนูญและข้อบังคับว่าด้วยการประชุมวุฒิสภา ซึ่งการนำระบบการประกันคุณภาพมาใช้กับคณะกรรมการการสามัญประจำวุฒิสภา เป็นการสร้างความเชื่อมั่นแก่ประชาชนด้านคุณภาพการปฏิบัติงานด้านกรรมการการของวุฒิสภา ผู้วิจัยจึงสนใจศึกษาการสร้างระบบและกลไกการประเมินผลการบริหารจัดการของคณะกรรมการการสามัญประจำวุฒิสภาไทย ตลอดจนศึกษาสภาพ ปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการประเมินผลการบริหารจัดการของคณะกรรมการการสามัญประจำวุฒิสภาไทย ทั้งนี้ เพื่อเป็นข้อมูลเบื้องต้นให้กรรมการการได้นำไปใช้ในการประเมินหรือพัฒนากรรมการการต่อไป ทั้งนี้ ผลการศึกษาจะเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาคณะกรรมการการสามัญประจำวุฒิสภาซึ่งเป็นการยกระดับขีดความสามารถการบริหารจัดการเพื่อพัฒนาระบบนิติบัญญัติโดยตรง และเป็นประโยชน์ต่อประชาชนในประเทศไทย

อย่างไรก็ตาม การประเมินผลดังกล่าว จำเป็นต้องมีเครื่องชี้วัดที่เหมาะสม เชื่อถือได้ และสะท้อนการประกันคุณภาพ ทั้งนี้ องค์การต่างๆ ในปัจจุบันโดยเฉพาะสถาบันศึกษาให้ความสำคัญกับการวัดผลสำเร็จและการประกันคุณภาพการดำเนินงานมากขึ้น มีการกำหนดตัวบ่งชี้คุณภาพและวัดความสำเร็จของการดำเนินงาน โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อใช้เป็นเครื่องมือช่วยให้ผู้บริหารได้ทราบถึงผลการดำเนินงานและช่วยตัดสินใจทั้งในระดับกลยุทธ์และระดับปฏิบัติการ (สมเกียรติ บุณยรอด, 2551)

วัตถุประสงค์

1. เพื่อสร้างระบบและกลไกการประเมินผลการบริหารจัดการของคณะกรรมการการศึกษาระดับมัธยมศึกษาไทย

2. เพื่อศึกษาสภาพ ปัญหาอุปสรรค และข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการประเมินผลการบริหารจัดการของคณะกรรมการการศึกษาระดับมัธยมศึกษาไทย

กรอบแนวคิดการวิจัย

ระบบและกลไกการประเมินผลการบริหารจัดการของคณะกรรมการการศึกษาระดับมัธยมศึกษาไทย		
ระบบและกระบวนการประเมิน (Guideline for System and Process of Quality Evaluation) 1. องค์ประกอบและอำนาจหน้าที่ คณะกรรมการประเมิน 2. ข้อมูลและวิธีการเก็บรวบรวม ข้อมูล 3. ขั้นตอนการประเมิน 4. การติดตามตรวจสอบผลการดำเนินงาน 5. การติดตามและประเมินผลการปฏิบัติงานของคณะผู้ประเมิน กรรมการ	คู่มือการประเมินคุณภาพ (Guideline for the Internal Quality Assurance Evaluation) 4 องค์ประกอบหลัก 20 ตัวบ่งชี้ 165 เกณฑ์มาตรฐาน	รายงานการประเมินตนเอง (Self-Assessment Report : SAR) 1. องค์รวมของรายงานการประเมินตนเอง 2. คำนำ 3. รายงานการประเมินตนเองตาม องค์ประกอบคุณภาพ 4. ผลการประเมินตนเอง 5. ผลการประเมินของคณะกรรมการประเมิน 6. สรุปผลการประเมินตนเองตาม องค์ประกอบคุณภาพ 7. สรุปผลการดำเนินงานตามแบบเสนอ แนวทางการปรับปรุง/พัฒนาตามจุดอ่อน/ ข้อเสนอแนะ

ภาพที่ 1 ระบบและกลไกการประเมินผลการบริหารจัดการของคณะกรรมการการศึกษาระดับมัธยมศึกษาไทย

จากภาพที่ 1 ผู้วิจัยได้ศึกษาแนวคิด ทฤษฎีต่างๆ อาทิ ความรู้เกี่ยวกับรัฐธรรมนูญฯ 2550 และวุฒิสภา 2550 ระบบและกระบวนการประกันคุณภาพการศึกษา ระบบประเมินคุณภาพรัฐวิสาหกิจ ฯลฯ เป็นต้น ทั้งนี้ ผู้วิจัยเลือกการประกันคุณภาพการศึกษาซึ่งเป็นกระบวนการวางแผนกระบวนการจัดการ และการประเมิน โดยมีเป้าประสงค์เพื่อเป็นหลักประกันให้สังคมเชื่อมั่นว่า กรรมการจะปฏิบัติหน้าที่ได้ตามมาตรฐานคุณภาพอย่างเป็นระบบที่ระบุไว้ในคู่มือการประเมินคุณภาพ ซึ่งระบบและกลไกการประเมินฯ มุ่งดำเนินการเพื่อยกระดับการปฏิบัติหน้าที่ของกรรมการ เพื่อนำผลลัพธ์การประเมินตามระบบและกลไกการประเมินฯ มาเป็นประโยชน์ต่อสังคมและประเทศชาติ สาเหตุที่ผู้วิจัยใช้การประกันคุณภาพการศึกษาเป็นต้นแบบเพราะคณะกรรมการฯ เป็นองค์กรที่ไม่แสวงหาผลกำไร (Non-Profit Organization) ในขณะที่ระบบประเมินคุณภาพรัฐวิสาหกิจ (SEPA) มุ่งเน้นผลประกอบการเชิงธุรกิจโดยผ่านกระบวนการต่างๆ ที่มุ่งหวัง

ผลกำไร จึงทำให้ไม่สอดคล้องกับภารกิจของคณะกรรมการฯ ดังนั้น ผู้วิจัยจึงนำแนวคิดการประเมินคุณภาพการศึกษา มาประยุกต์ใช้ในการสร้างระบบและกลไกการประเมินฯ ของคณะกรรมการการศึกษาระดับมัธยมศึกษาไทย ประกอบด้วยเนื้อหา 3 ส่วน คือ 1. ระบบและกระบวนการประเมินคุณภาพ 2. คู่มือการประเมินคุณภาพ และ 3. รายงานการประเมินตนเอง

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยนี้ใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ ประกอบด้วย 4 ขั้นตอน คือ ขั้นตอนที่ 1 การร่างระบบและกลไกการประเมินฯ ขั้นตอนที่ 2 การสร้างระบบและกลไกการประเมินฯ ขั้นตอนที่ 3 การพัฒนาระบบและกลไกการประเมินฯ และขั้นตอนที่ 4 การทดลองใช้ระบบและกลไกการประเมินฯ ดังนี้

ผู้เชี่ยวชาญ คือ ด้านการบริหารจัดการของคณะกรรมการการ
สามัญประจำวุฒิสภาไทย ด้านบทบาทหน้าที่ของคณะ
กรรมการการสามัญประจำวุฒิสภาไทย ด้านการวัดและ
ประเมินผล และด้านการประเมิน

กลุ่มตัวอย่างกลุ่มที่ 2 ได้แก่ กลุ่มผู้เชี่ยวชาญสำหรับ
ขั้นตอนการพัฒนาระบบและกลไกฯ รวมทั้งสิ้น 28 คน ด้วย
เทคนิคเดลฟาย ประกอบด้วย 3 กลุ่ม ได้แก่ สมาชิกวุฒิสภา
และสมาชิกสภานิติบัญญัติแห่งชาติ บุคคลในวงงานวุฒิสภา
ผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย จำนวน 20 คน และด้วยการสัมภาษณ์
8 คน

กลุ่มตัวอย่างกลุ่มที่ 3 ได้แก่ กลุ่มผู้เชี่ยวชาญ สำหรับ
ขั้นตอนการทดลองใช้ รวมทั้งสิ้น 490 คน เก็บข้อมูลโดย
การแจกแบบสอบถาม 480 คน และสัมภาษณ์เชิงลึกกับ
กลุ่มสมาชิกวุฒิสภา 10 คน

การตรวจสอบข้อมูล

ผู้วิจัยใช้การตรวจสอบแบบสามเส้า (Triangulation)
ด้านวิธีรวบรวมข้อมูล (Methodological Triangulation)
ได้แก่ การศึกษาจากเอกสาร การสังเกต การสอบถาม และ
การสัมภาษณ์ ซึ่งหากข้อมูลที่ได้รับจากแหล่งข้อมูลต่างๆ
สอดคล้องกันหมายถึงว่าข้อมูลที่ได้รับมีความถูกต้อง

การวิเคราะห์ข้อมูล และสถิติที่ใช้

ข้อมูลเชิงปริมาณ ผู้วิจัยประมวลผลข้อมูลโดยโปรแกรม
สำเร็จรูปทางสถิติ คำนวณหาค่าร้อยละ (Percentage)
ค่าเฉลี่ย (Mean) ค่ามัธยฐาน (Median) และค่าพิสัยระหว่าง
ควอไทล์ (Interquartile Range) โดยมีเกณฑ์ในการพิจารณา
การอธิบายข้อมูลขององค์ประกอบ ตัวบ่งชี้และเกณฑ์
มาตรฐาน

กำหนดเกณฑ์ในการพิจารณาความเหมาะสม และความเป็นไปได้ของข้อมูลไว้ดังนี้

ค่าเฉลี่ยระหว่าง 4.50- 5.00	หมายถึง	ระบบและกลไกการประเมินฯ มีความเหมาะสม และมีความ เป็นไปได้ในการนำไปใช้ในระดับ มากที่สุด
ค่าเฉลี่ยระหว่าง 3.50-4.49	หมายถึง	ระบบและกลไกการประเมินฯ มีความเหมาะสม และมีความ เป็นไปได้ในการนำไปใช้ในระดับ มาก
ค่าเฉลี่ยระหว่าง 2.50-3.49	หมายถึง	ระบบและกลไกการประเมินฯ มีความเหมาะสม และมีความ เป็นไปได้ในการนำไปใช้ในระดับ ปานกลาง
ค่าเฉลี่ยระหว่าง 1.50-2.49	หมายถึง	ระบบและกลไกการประเมินฯ มีความเหมาะสม และมีความ เป็นไปได้ในการนำไปใช้ในระดับ น้อย
ค่าเฉลี่ยระหว่าง 1.00-1.49	หมายถึง	ระบบและกลไกการประเมินฯ มีความเหมาะสม และมีความ เป็นไปได้ในการนำไปใช้ในระดับ น้อยที่สุด

ค่ามัธยฐาน 3.50 หรือมากกว่า แสดงว่าองค์ประกอบ
ตัวบ่งชี้ และเกณฑ์มาตรฐาน ของเกณฑ์การประเมินผล
การบริหารจัดการของคณะกรรมการการสามัญประจำ
วุฒิสภาไทยมีความเหมาะสม และมีความเป็นไปได้ในการ
เก็บข้อมูลในระดับ มากถึงมากที่สุด

ค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ 1.50 หรือน้อยกว่า แสดงว่า
ความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่าง มีความเห็นสอดคล้องกันใน
ระดับมากถึงมากที่สุด

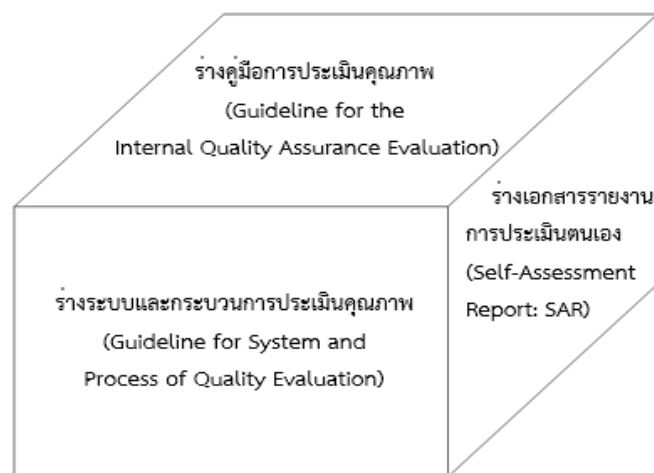
ข้อมูลเชิงคุณภาพ ผู้วิจัยวิเคราะห์เนื้อหาข้อมูล
(Content Analysis) ที่ได้รับจากแบบสอบถามปลายเปิด

การสัมภาษณ์ การสังเกต โดยนำเสนอข้อมูลในรูปแบบการ
พรรณนา และการสรุปผลเชิงเสนอแนะ

สรุปผลการวิจัย

ผลการวิจัยแบ่งเป็นสี่ขั้นตอนดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 การร่างระบบและกลไกฯ ร่างระบบและ
กลไกฯ ประกอบด้วย 3 ส่วน ได้แก่ 1.1) ร่างระบบและ
กระบวนการประเมินคุณภาพ 1.2) ร่างคู่มือการประเมิน
คุณภาพ และ 1.3) ร่างเอกสารรายงานการประเมินตนเอง

ภาพที่ 2 ร่างระบบและกลไกการประเมินผลการบริหารจัดการของคณะกรรมการการศึกษาระดับอุดมศึกษาไทย

ขั้นตอนที่ 2 การสร้างระบบและกลไกการประเมินฯ
ผู้วิจัยประเมินความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ 5 คน เกี่ยวกับความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของร่างระบบและกลไกการประเมินฯ พบว่า ร่างระบบและกลไกการประเมินฯ มีความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ และมีค่า IOC 0.60 ถึง 1.00 ซึ่งหมายถึง ผู้เชี่ยวชาญยอมรับได้ในการนำไปใช้ ประกอบด้วย 2 ตอน คือ ตอนที่ 1 ประเมินระบบและกลไกการประเมินผลการบริหารจัดการของคณะกรรมการการศึกษาระดับอุดมศึกษาไทย ประกอบด้วย ระบบและกระบวนการประเมินคุณภาพ คู่มือการประเมินคุณภาพ และเอกสารรายงานการประเมินตนเอง และตอนที่ 2 เกณฑ์มาตรฐาน 165 ข้อ

ขั้นตอนที่ 3 การพัฒนาระบบและกลไกการประเมินฯ

3.1 ขั้นตอนการพัฒนาระบบและกลไกฯ ด้วยเทคนิคเดลฟาย

ผลการเดลฟาย รอบที่ 1 พบว่า ผู้เชี่ยวชาญลงมติว่าระบบและกลไกการประเมินฯ มีความเหมาะสมและความเป็นไปได้ อย่างไรก็ตาม ผู้เชี่ยวชาญเห็นสอดคล้องน้อยด้านความเหมาะสมในการจัดตั้งคณะกรรมการประเมิน และความเป็นไปได้ด้านการติดตามและประเมินผลการปฏิบัติงานของคณะผู้ประเมินกรรมการฯ นอกจากนี้ ผู้เชี่ยวชาญให้ข้อเสนอแนะเพื่อปรับปรุงภาษาให้กระชับสมบูรณ์ และปรับรายละเอียดบางเกณฑ์มาตรฐานให้มีความเหมาะสมและเป็นไปได้ เพื่อให้ได้ร่างระบบและกลไกฯ ที่มีคุณภาพดีที่สุดในำมาพัฒนาเป็นแบบสอบถามเพื่อเก็บ

ข้อมูลในรอบที่ 2 ต่อไป ทั้งนี้ ผู้เชี่ยวชาญเสนอแนะให้ใช้ตัวชี้วัดในแนวทางของ SMART Concept

ผลการเดลฟายรอบที่ 2 ผู้วิจัยปรับปรุงปรับภาษาให้กระชับสมบูรณ์ และปรับรายละเอียดบางเกณฑ์มาตรฐาน และให้ผู้เชี่ยวชาญ 20 คนตอบแบบสอบถามในรอบที่ 2 พบว่า ผู้เชี่ยวชาญมีความเห็นสอดคล้องกันว่าระบบและกลไกฯ มีความเหมาะสมและความเป็นไปได้ในการนำไปใช้จริง นอกจากนั้น ผู้เชี่ยวชาญให้ข้อคิดเห็นว่า ในระบบและกระบวนการประเมินคุณภาพ การจัดตั้งคณะกรรมการประเมิน ควรใช้หลักการขัดกันแห่งผลประโยชน์ (Conflict of Interest) กล่าวคือ ไม่แทรกแซงหรือก้าวก่ายคณะกรรมการประเมิน

ผลการเดลฟายรอบที่ 3 พบว่า ในการประเมินร่างระบบและกลไกการประเมินฯ ประกอบด้วย ระบบและกระบวนการประเมิน 14 ข้อ คู่มือการประเมินคุณภาพ 9 ข้อ และรายงานการประเมินตนเอง 7 ข้อ ผู้เชี่ยวชาญทั้ง 20 คน มีความเห็นสอดคล้องว่ามีความเหมาะสมและความเป็นไปได้ทุกข้อคำถาม นอกจากนั้น ผู้เชี่ยวชาญให้ข้อคิดเห็นว่า ผู้ประเมินควรมีการพัฒนาสมรรถนะ (Competency) และแลกเปลี่ยนความคิดเห็น (Knowledge Sharing) กับกรรมการและผู้เชี่ยวชาญทั้งภายในและภายนอกองค์กร

จากการทำเดลฟายทั้ง 3 รอบ และนำความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญมาปรับปรุงเนื้อหาทั้ง 3 ส่วน คือ 1. ระบบและกระบวนการประเมินคุณภาพ 2. คู่มือการประเมินคุณภาพ และ 3. รายงานการประเมินตนเอง ทำให้เกิดการพัฒนา

ระบบและกลไกการประเมินฯ อย่างมีประสิทธิภาพ เนื่องจากผลการทดลองใช้พบว่า ผู้ประเมินเห็นว่าสามารถนำเกณฑ์การประเมินที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นไปใช้ได้จริง อย่างไรก็ตาม มีข้อสังเกตว่ารอบที่ 2 ผู้เชี่ยวชาญบางรายเปลี่ยนแปลงคำตอบ และในรอบที่ 3 ผู้เชี่ยวชาญมีความเห็นสอดคล้องกันมากยิ่งขึ้น แสดงว่าผู้เชี่ยวชาญบางรายที่เห็นต่างจากกลุ่มในรอบที่ 2 ได้เปลี่ยนความคิดเห็นตามมติกลุ่มซึ่งอยู่ในเขต

ของค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ จึงทำให้ระดับความเหมาะสมและความเป็นไปได้มีความสอดคล้องมากขึ้น

ค่าสถิติและระดับความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญต่อระบบและกลไกการประเมินฯ ประกอบด้วย 3 ส่วน คือ 1. ระบบและกระบวนการประเมินคุณภาพ 2. คู่มือการประเมินคุณภาพ และ 3. รายงานการประเมินตนเอง ดังตารางที่ 2, 3 และ 4

ตารางที่ 2 ค่าสถิติและระดับความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญต่อระบบและกระบวนการประเมินคุณภาพ (n = 20)

องค์ประกอบ/ ตัวบ่งชี้	ค่าสถิติและระดับความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ ด้านความเหมาะสม				ค่าสถิติและระดับความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ ด้านความเป็นไปได้			
	ค่าพิสัย ระหว่าง ควอไทล์	ค่ามัธยฐาน (Me)	ค่าเฉลี่ย	แปรผล	ค่าพิสัย ระหว่าง ควอไทล์	ค่ามัธยฐาน (Me)	ค่าเฉลี่ย	แปรผล
1. องค์ประกอบและอำนาจหน้าที่ คณะกรรมการประเมิน								
1.1 องค์ประกอบของ คณะกรรมการประเมิน	1.00	4.00	4.35	มาก	1.00	4.00	4.25	มาก
1.2 การจัดตั้งคณะกรรมการ ประเมิน	0.75	4.00	4.00	มาก	0.00	4.00	4.05	มาก
1.3 อำนาจหน้าที่ของประธาน คณะกรรมการประเมิน	1.00	4.00	4.25	มาก	0.00	4.00	4.20	มาก
1.4 อำนาจหน้าที่ของ คณะกรรมการประเมิน	0.75	4.00	4.15	มาก	0.00	4.00	4.05	มาก
1.5 อำนาจหน้าที่ของเลขานุการ คณะกรรมการประเมิน	1.00	4.00	4.20	มาก	0.75	4.00	4.25	มาก
2. ข้อมูลและวิธีการเก็บ รวบรวมข้อมูล								
2.1 วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยรวม 2 วิธี	0.75	4.00	4.15	มาก	0.75	4.00	4.20	มาก
2.2 การเก็บรวบรวมข้อมูล จากเอกสาร	1.00	4.50	4.50	มาก	1.00	4.00	4.35	มากที่สุด
2.3 การเก็บรวบรวมข้อมูลจาก การสัมภาษณ์	1.00	5.00	4.55	มาก	1.00	4.00	4.25	มาก
3. ขั้นตอนการประเมิน								
3.1 ขั้นตอนการประเมินโดยรวม 3 ขั้นตอน	1.00	4.00	4.35	มาก	0.00	4.00	4.15	มาก
3.2 การประเมินก่อนการตรวจ เยี่ยมกรมการ	1.00	4.00	4.35	มาก	0.75	4.00	4.25	มาก
3.3 การประเมินระหว่าง ตรวจเยี่ยมกรมการ	0.75	4.00	4.00	มาก	0.00	4.00	4.05	มาก

ตารางที่ 2 ค่าสถิติและระดับความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญต่อระบบและกระบวนการประเมินคุณภาพ (n = 20) (ต่อ)

องค์ประกอบ/ ตัวบ่งชี้	ค่าสถิติและระดับความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ ด้านความเหมาะสม				ค่าสถิติและระดับความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ ด้านความเป็นไปได้			
	ค่าพิสัย ระหว่าง ควอไทล์	ค่ามัธยฐาน (Me)	ค่าเฉลี่ย	แปลผล	ค่าพิสัย ระหว่าง ควอไทล์	ค่ามัธยฐาน (Me)	ค่าเฉลี่ย	แปลผล
	3.4 การประเมินหลังการตรวจ เยี่ยมกรมการ	1.00	4.00	4.20	มาก	1.00	4.00	4.20
4. การติดตามตรวจสอบผล การดำเนินงาน การติดตามตรวจสอบผลการ ดำเนินงานโดยรวม	1.00	5.00	4.70	มากที่สุด	1.00	4.00	4.25	มาก
5. การติดตามและประเมิน ผลการปฏิบัติงานของ คณะผู้ประเมิน กมธ. การติดตามและประเมินผลการ ปฏิบัติงานของคณะผู้ประเมิน กรมการโดยรวม	1.00	4.00	4.25	มาก	0.00	4.00	3.95	มาก

ตารางที่ 3 ค่าสถิติและระดับความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญต่อคู่มือการประเมินคุณภาพ (n = 20)

คู่มือการประเมินคุณภาพ	ค่าสถิติและระดับความเหมาะสมของผู้เชี่ยวชาญ				ค่าสถิติและระดับความเป็นไปได้ ของผู้เชี่ยวชาญ			
	ค่าพิสัย ระหว่าง ควอไทล์	ค่ามัธยฐาน (Me)	ค่าเฉลี่ย	แปลผล	ค่าพิสัย ระหว่าง ควอไทล์	ค่ามัธยฐาน (Me)	ค่าเฉลี่ย	แปลผล
	1. องค์กรของคู่มือการ ประเมินคุณภาพ ประกอบด้วย แนวทางการพัฒนาตัวชี้วัด เพื่อการประเมินคุณภาพ การบริหารจัดการภายในของ คณะกรรมการสามัญประจำ วุฒิสภา องค์ประกอบ คุณภาพ ตัวบ่งชี้ เกณฑ์มาตรฐาน และเกณฑ์การประเมิน	1.00	4.00	4.30	มาก	0.75	4.00	4.20
2. แนวทางการพัฒนาตัวชี้วัด เพื่อการประเมินคุณภาพ การบริหาร จัดการภายในของ คณะกรรมการสามัญประจำ วุฒิสภา	1.00	5.00	4.65	มากที่สุด	1.00	5.00	4.55	มากที่สุด

ตารางที่ 3 ค่าสถิติและระดับความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญต่อคู่มือการประเมินคุณภาพ (n = 20) (ต่อ)

คู่มือการประเมินคุณภาพ	ค่าสถิติและระดับความเหมาะสมของผู้เชี่ยวชาญ				ค่าสถิติและระดับความเป็นไปได้ของผู้เชี่ยวชาญ			
	ค่าพิสัยระหว่างควอไทล์	ค่ามัธยฐาน (Me)	ค่าเฉลี่ย	แปลผล	ค่าพิสัยระหว่างควอไทล์	ค่ามัธยฐาน (Me)	ค่าเฉลี่ย	แปลผล
3. องค์กรขององค์ประกอบคุณภาพ ประกอบด้วย 4 ด้าน คือ แผนกลยุทธ์ การกลั่นกรองกฎหมาย การควบคุมการบริหารราชการแผ่นดิน และการบริหาร และการจัดการ	1.00	5.00	4.55	มากที่สุด	1.00	5.00	4.45	มาก
4. ตัวบ่งชี้ขององค์ประกอบที่ 1 จำนวน 4 ตัว	1.00	4.50	4.45	มาก	1.00	4.00	4.40	มาก
5. ตัวบ่งชี้ขององค์ประกอบที่ 2 จำนวน 4 ตัว	1.00	5.00	4.55	มาก	1.00	4.00	4.25	มาก
6. ตัวบ่งชี้ขององค์ประกอบที่ 3 จำนวน 6 ตัว	0.75	4.00	4.10	มาก	0	4.00	3.95	มาก
7. ตัวบ่งชี้ขององค์ประกอบที่ 4 จำนวน 6 ตัว	1	4.00	4.30	มาก	0.75	4.00	4.10	มาก
8. องค์กรของเกณฑ์มาตรฐาน	1.00	4.00	4.25	มาก	0	4.00	3.95	มาก
9. องค์กรของเกณฑ์การประเมิน	1.00	4.50	4.50	มากที่สุด	1.00	4.00	4.35	มาก

ตารางที่ 4 ค่าสถิติและระดับความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญต่อรายงานการประเมินตนเอง (n = 20)

รายงานการประเมินตนเอง	ค่าสถิติและระดับความเหมาะสมของผู้เชี่ยวชาญ				ค่าสถิติและระดับความเป็นไปได้ของผู้เชี่ยวชาญ			
	ค่าพิสัยระหว่างควอไทล์	ค่ามัธยฐาน (Me)	ค่าเฉลี่ย	แปลผล	ค่าพิสัยระหว่างควอไทล์	ค่ามัธยฐาน (Me)	ค่าเฉลี่ย	แปลผล
1. องค์กรของรายงานการประเมินตนเอง (Self-Assessment Report : SAR) ประกอบด้วย คำนำ รายงาน การประเมินตนเองตาม องค์กรประกอบคุณภาพ ผลการประเมินตนเอง ผลการประเมินของคณะกรรมการประเมิน สรุปผลการประเมินตนเองตามองค์ประกอบคุณภาพ และสรุปผลการดำเนินงานตามแบบเสนอแนวทางการปรับปรุง/พัฒนาตามจุดอ่อน/ข้อเสนอนแนะ	0.75	4.00	4.15	มาก	0	4.00	4.00	มาก

ตารางที่ 4 ค่าสถิติและระดับความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญต่อรายงานการประเมินตนเอง (n = 20) (ต่อ)

รายงานการประเมินตนเอง	ค่าสถิติและระดับความเหมาะสมของผู้เชี่ยวชาญ				ค่าสถิติและระดับความเป็นไปได้ของผู้เชี่ยวชาญ			
	ค่าพิสัยระหว่างควอไทล์	ค่ามัธยฐาน (Me)	ค่าเฉลี่ย	แปลผล	ค่าพิสัยระหว่างควอไทล์	ค่ามัธยฐาน (Me)	ค่าเฉลี่ย	แปลผล
2. คำนำ	0	4.00	4.05	มาก	0	4.00	4.05	มาก
3. รายงานการประเมินตนเองตามองค์ประกอบคุณภาพ	1.00	4.00	4.30	มาก	1.00	4.00	4.15	มาก
4. ผลการประเมินตนเอง	1.00	4.00	4.40	มาก	1.00	4.00	4.45	มาก
5. ผลการประเมินของคณะกรรมการประเมิน	1.00	4.50	4.50	มากที่สุด	1.00	5.00	4.55	มากที่สุด
6. สรุปผลการประเมินตนเองตามองค์ประกอบคุณภาพ	1.00	4.50	4.50	มากที่สุด	1.00	4.00	4.40	มาก
7. สรุปผลการดำเนินงานตามแบบเสนอแนวทางการปรับปรุง/พัฒนาตามจุดอ่อน/ข้อเสนอแนะ	1.00	5.00	4.50	มากที่สุด	1.00	4.00	4.25	มาก
2. คำนำ	0	4.00	4.05	มาก	0	4.00	4.05	มาก
3. รายงานการประเมินตนเองตามองค์ประกอบคุณภาพ	1.00	4.00	4.30	มาก	1.00	4.00	4.15	มาก
4. ผลการประเมินตนเอง	1.00	4.00	4.40	มาก	1.00	4.00	4.45	มาก
5. ผลการประเมินของคณะกรรมการประเมิน	1.00	4.50	4.50	มากที่สุด	1.00	5.00	4.55	มากที่สุด
6. สรุปผลการประเมินตนเองตามองค์ประกอบคุณภาพ	1.00	4.50	4.50	มากที่สุด	1.00	4.00	4.40	มาก
7. สรุปผลการดำเนินงานตามแบบเสนอแนวทางการปรับปรุง/พัฒนาตามจุดอ่อน/ข้อเสนอแนะ	1.00	5.00	4.50	มากที่สุด	1.00	4.00	4.25	มาก

สรุปผลการวิจัยพบว่า องค์ประกอบของระบบและกระบวนการคุณภาพได้รับความเห็นชอบว่าเหมาะสมและเป็นไปได้ในการเก็บข้อมูลในระดับมากที่สุดในทุกองค์ประกอบ (ตาราง 2) องค์ประกอบของคู่มือการประเมินคุณภาพได้รับความเห็นชอบว่าเหมาะสมและเป็นไปได้ในการเก็บข้อมูลในระดับมากที่สุดถึงมากที่สุดในทุกองค์ประกอบ (ตาราง 3) และองค์ประกอบของรายงานการประเมินตนเองได้รับความเห็นชอบว่าเหมาะสมและเป็นไปได้ในการเก็บข้อมูลในระดับมากที่สุดถึงมากที่สุดในทุกองค์ประกอบ (ตาราง 4)

3.2 ขั้นตอนการพัฒนากระบวนและกลไก ด้วยการสัมภาษณ์

จากการสัมภาษณ์พบว่า ผู้เชี่ยวชาญมีความเห็นเป็นไปในทางเดียวกันว่า ระบบและกระบวนการประเมิน คู่มือการประเมินคุณภาพ และรายงานการประเมินตนเอง มีความเหมาะสมและความเป็นไปได้ในการนำไปใช้ เพียงแต่ให้ข้อคิดเห็นในด้านปัญหา อุปสรรคและข้อเสนอแนะเพิ่มเติมว่า ควรใช้ภาษาให้กระชับ เข้าใจง่าย มีกระบวนการประเมินที่ชัดเจน ตัวชี้วัด/เกณฑ์มาตรฐาน ต้องมีความชัดเจนและ

สามารถวัดได้ นอกจากนี้ สิ่งสำคัญคือผู้ประเมินต้องมีความรู้ความเข้าใจ ทักษะและทักษะในการประเมินเพื่อการพัฒนา และสนับสนุนสร้างสรรค์บรรยากาศการพัฒนา สิ่งที่ต้องระมัดระวังในการเป็นผู้ประเมิน คือ ต้องตรวจสอบถ้อยคำ และตีความโดยปราศจากอคติ

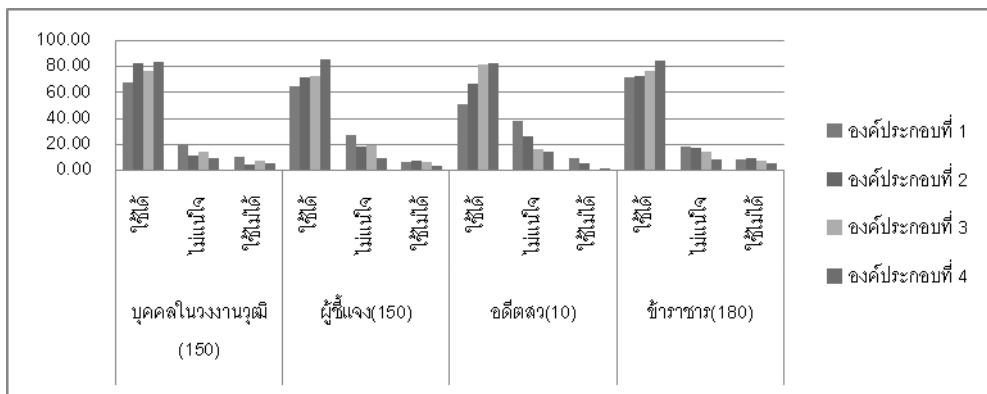
ในการนี้ ผู้เชี่ยวชาญให้ความเห็นเกี่ยวกับระบบและกระบวนการประเมิน คู่มือการประเมินคุณภาพ และรายงานการประเมินตนเอง โดยระบุว่า สำหรับระบบและกระบวนการประเมินคุณภาพ ประธานวุฒิสภาควรเป็นประธานเพื่อสามารถนำไปปฏิบัติจริงได้ และควรเสนอกระบวนการประเมินต่อที่ประชุมเพื่อรับทราบเท่านั้น นอกจากนี้ ในการนำผลการประเมินไปพัฒนา ยังขาดระบบการกำกับติดตามการนำผลการประเมินมาใช้ในการพัฒนาคุณภาพ ทำให้กรรมการไม่เห็นความสำคัญของการประเมิน และไม่ได้ดำเนินการอย่างจริงจังและเป็นรูปธรรม

ในส่วนของคู่มือการประเมินคุณภาพ ผู้เชี่ยวชาญมีความเห็นว่าควรปรับตัวบ่งชี้ให้เหมาะสมกับคณะกรรมการต่างๆ และหากมีการนำไปปฏิบัติจริงควรเพิ่มเกณฑ์การให้คะแนนเชิงคุณภาพด้วย

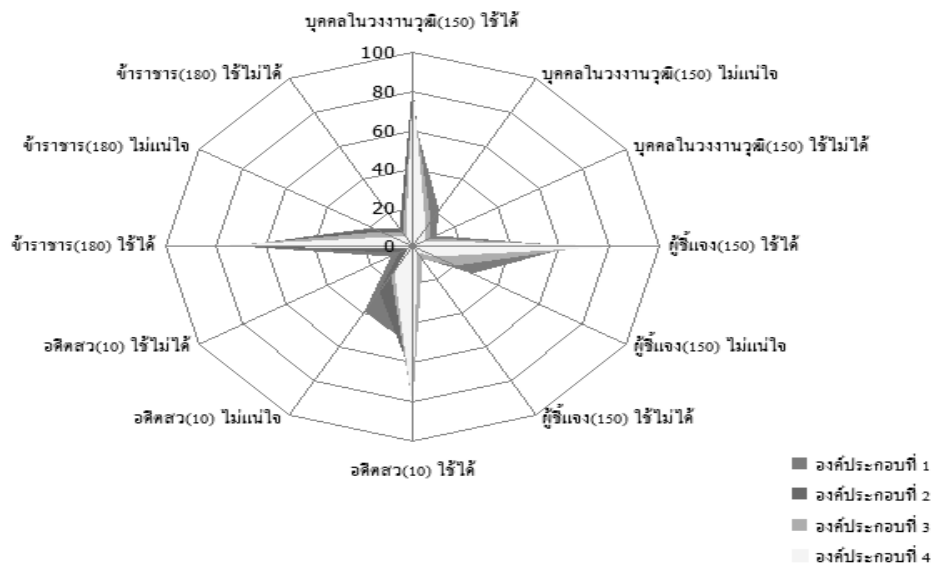
นอกจากนี้ สำหรับรายงานการประเมินตนเอง ผู้เชี่ยวชาญมีความเห็นว่าควรมีการประเมินไขว้ภายหลังจากการประเมินตนเอง กล่าวคือ ให้ผู้ถูกประเมินสามารถประเมินคณะกรรมการการประเมินได้ และให้กรรมการสามารถระบุเหตุผลหากมีเหตุจำเป็นที่ไม่สามารถปฏิบัติตามตัวบ่งชี้ได้

ขั้นตอนที่ 4 ทดลองใช้เกณฑ์การประเมินฯ

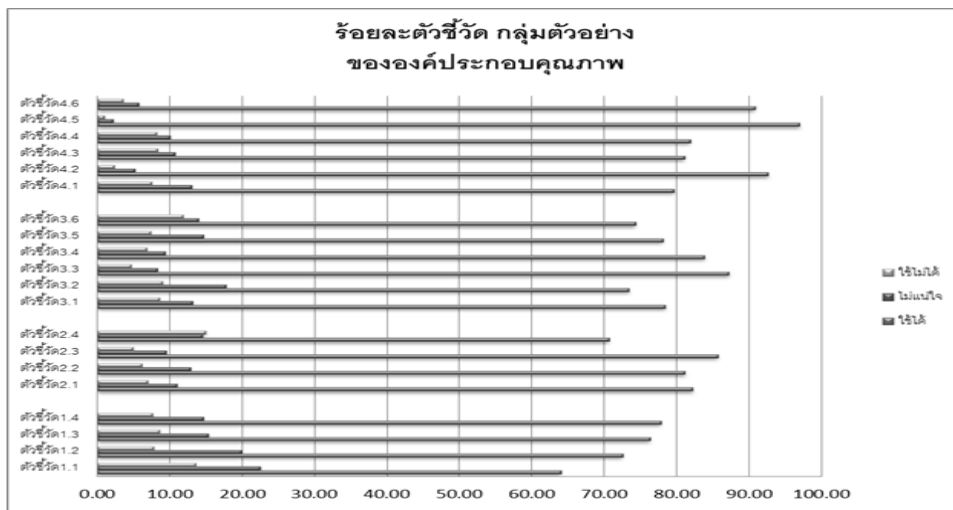
จากการทดลองใช้พบว่า คุณภาพของเกณฑ์การประเมินฯ ได้รับการยอมรับจากผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการประเมินในภาพรวม และสามารถนำไปใช้ปฏิบัติจริงได้ เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านองค์ประกอบที่ 4 การบริหารและการจัดการ สามารถนำไปปฏิบัติจริงสูงสุด รองลงมา คือ องค์ประกอบที่ 3 การควบคุมการบริหารราชการแผ่นดิน และองค์ประกอบที่ 2 การกลั่นกรองกฎหมาย ตามลำดับ ส่วนองค์ประกอบที่ 1 แผนกลยุทธ์ พบว่าผู้ทดลองใช้เห็นว่าไม่แน่ใจว่าสามารถนำไปปฏิบัติได้อย่างมีนัยสำคัญ ผลการวิเคราะห์ข้อมูลแสดงในภาพตารางประกอบคำบรรยายดังต่อไปนี้ (ภาพที่ 3, 4 และ 5)

ภาพที่ 3 ผลการประเมินเกณฑ์การประเมินผลการบริหารจัดการของคณะกรรมการสามัญประจำวุฒิสภา จำแนกตามองค์ประกอบคุณภาพ 4 องค์ประกอบ

ภาพที่ 4 แผนภูมิเรดาร์ การเปรียบเทียบองค์ประกอบคุณภาพ 4 องค์ประกอบกับกลุ่มตัวอย่างที่ทดลองใช้เกณฑ์การประเมิน

ภาพที่ 5 การเปรียบเทียบภาพรวมเกณฑ์ชี้วัด ของแต่ละองค์ประกอบกับกลุ่มตัวอย่างที่ทดลองใช้เกณฑ์การประเมิน

จากข้อมูลดังกล่าวพบว่า กลุ่มตัวอย่างทุกกลุ่มมีความคิดเห็นไปในทิศทางเดียวกันมากกว่าร้อยละ 60 จากผู้ตอบแบบสอบถามทั้งหมดโดยระบุว่า แบบสอบถามประเด็นตัวชี้วัด 20 ตัวชี้วัดขององค์ประกอบคุณภาพ 4 องค์ประกอบนำไปใช้ประเมินได้ทุกตัวชี้วัด เมื่อพิจารณาเป็นรายองค์ประกอบ สามารถสรุปได้ดังนี้

องค์ประกอบคุณภาพที่ 1 แผนกลยุทธ์ พบว่าผู้ตอบแบบสอบถาม ร้อยละ 73.40 มีความคิดเห็นนำไปใช้ได้กลุ่มตัวอย่างโดยเฉพาะอดีตสมาชิกวุฒิสภาเห็นว่ามีความ

ไม่แน่ใจเป็นรายข้อมากที่สุด จำนวน 18 ข้อ บุคคลในวงงานวุฒิสภา 16 ข้อ ผู้ชี้แจงจากภาครัฐและภาคเอกชน 12 ข้อ และข้าราชการฯ 7 ข้อ

ตัวบ่งชี้ที่ 1.1 กระบวนการทำแผน พบว่าบุคคลในวงงานฯ ผู้ชี้แจงจากภาครัฐและภาคเอกชน และข้าราชการมีความเห็นมากกว่าร้อยละ 60 ขึ้นไปที่จะนำไปประเมินคณะกรรมการธิการในชุดต่างๆ โดยเฉพาะกลุ่มข้าราชการมั่นใจในการนำร่างดังกล่าวไปใช้ได้อย่างชัดเจนมากกว่ากลุ่มตัวอย่างอื่น แต่สำหรับอดีตสมาชิกวุฒิสภามีความไม่แน่ใจ

ในอัตราร้อยละ 38.75 ในการที่จะนำแบบร่างฯ ไปประเมินต่อกรมการในชุดต่างๆ

ตัวบ่งชี้ที่ 1.2 คุณภาพของแผน พบว่ากลุ่มตัวอย่างเฉพาะกลุ่มข้าราชการมากกว่าร้อยละ 70 มั่นใจในการนำร่างดังกล่าวไปใช้ได้ บุคคลในวงงานวุฒิสภาและผู้ชี้แจงจากภาครัฐและภาคเอกชนมากกว่าร้อยละ 60 และอดีตสมาชิกวุฒิสภาเพียงร้อยละ 46.25 เห็นว่าร่างดังกล่าวใช้ได้

ตัวบ่งชี้ที่ 1.3 การถ่ายทอดแผน พบว่ากลุ่มตัวอย่างจากกลุ่มข้าราชการ และบุคคลในวงงานวุฒิสภามากกว่าร้อยละ 70 ขึ้นไป มั่นใจในการนำร่างดังกล่าวไปใช้ได้ ส่วนผู้ชี้แจงจากภาครัฐและภาคเอกชนมากกว่าร้อยละ 60 และอดีตสมาชิกวุฒิสภาเพียงร้อยละ 57.50 เห็นว่าร่างดังกล่าวใช้ได้

ตัวบ่งชี้ที่ 1.4 การปฏิบัติตามแผน พบว่ากลุ่มตัวอย่างจากกลุ่มข้าราชการ ผู้ชี้แจงจากภาครัฐและภาคเอกชน และบุคคลในวงงานวุฒิสภามากกว่าร้อยละ 70 ขึ้นไป มีความเห็นว่าจะสามารถนำเกณฑ์การประเมินไปใช้ได้ ในขณะที่อดีตสมาชิกวุฒิสภาร้อยละ 53.75 เห็นว่าใช้ได้

องค์ประกอบคุณภาพที่ 2 ด้านการกลั่นกรองกฎหมาย มีค่าเฉลี่ยโดยรวมสำหรับการนำไปใช้ได้ อยู่ ณ ระดับร้อยละ 80.86 จากผู้ตอบแบบสอบถามทั้งหมด

ตัวบ่งชี้ที่ 2.1 การตรวจสอบในด้านรูปแบบและโครงสร้างของร่างกฎหมาย ผู้ตอบแบบสอบถามมากกว่าร้อยละ 60 เห็นว่าสามารถนำไปประเมินคณะกรรมการในชุดต่างๆ ได้ โดยเฉพาะบุคคลในวงงานวุฒิสภามากกว่าร้อยละ 80 มั่นใจในการนำร่างดังกล่าวไปใช้ได้เป็นอย่างดีมากกว่ากลุ่มตัวอย่างอื่น ในขณะที่อดีตสมาชิกวุฒิสภาร้อยละ 26.60 ระบุว่าไม่แน่ใจที่จะนำแบบร่างฯ ไปประเมินต่อกรมการในชุดต่างๆ

ตัวบ่งชี้ที่ 2.2 การตรวจสอบหลักการและเนื้อหาสาระของร่างกฎหมาย บุคคลในวงงานวุฒิสภามากกว่าร้อยละ 80 เห็นว่าเกณฑ์ดังกล่าวใช้ได้ โดยผู้ชี้แจงจากภาครัฐและภาคเอกชนและข้าราชการมากกว่าร้อยละ 70 ขึ้นไป เห็นว่าใช้ได้ ขณะที่อดีตสมาชิกวุฒิสภาร้อยละ 55 เห็นว่าใช้ได้

ตัวบ่งชี้ที่ 2.3 การตรวจสอบความถูกต้องในด้านการใช้ถ้อยคำและรายละเอียดของเนื้อหา พบว่าบุคคลในวงงานวุฒิสภาร้อยละ 90.22 เห็นว่าข้อคำถามดังกล่าวสามารถประเมินกรมการได้ ในขณะที่ผู้ชี้แจงจากภาครัฐและ

ภาคเอกชน ข้าราชการ และอดีตสมาชิกวุฒิสภามากกว่าร้อยละ 70 มีความเห็นว่าจะใช้ได้

ตัวบ่งชี้ที่ 2.4 ระยะเวลาในการพิจารณา พบว่าอดีตสมาชิกวุฒิสภาร้อยละ 80 เห็นว่าสามารถนำข้อคำถามดังกล่าวไปประเมินกรมการได้ ส่วนบุคคลในวงงานวุฒิสภา ผู้ชี้แจงจากภาครัฐและภาคเอกชน และข้าราชการมากกว่าร้อยละ 60 เห็นไปในทิศทางเดียวกันว่าใช้ได้ ในภาพรวมพบว่าบุคคลในวงงานวุฒิสภาและข้าราชการระบุว่าไม่แน่ใจ 3 ข้อ ผู้ชี้แจงจากภาครัฐและภาคเอกชนไม่แน่ใจ 5 ข้อ และอดีตสมาชิกวุฒิสภาไม่แน่ใจ 6 ข้อ และพบว่าในตัวบ่งชี้ที่ 2.4 ข้อ 4 กรมการพิจารณาร่างพระราชบัญญัติหรือร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญที่เกี่ยวข้องกับการเงินให้แล้วเสร็จภายใน 30 วัน อดีตสมาชิกวุฒิสภาเห็นว่าใช้ไม่ได้เลยมีนัยสำคัญ

องค์ประกอบคุณภาพที่ 3 การควบคุมการบริหารราชการแผ่นดิน มีค่าเฉลี่ยโดยรวมสำหรับการนำไปใช้ได้ อยู่ ณ ระดับร้อยละ 80.25 ของผู้ตอบแบบสอบถามทั้งหมด โดยพบว่าอดีตวุฒิสภาและบุคคลในวงงานวุฒิสภา ไม่แน่ใจในองค์ประกอบที่ 3 มากถึง 16 ข้อ ผู้ชี้แจงจากภาครัฐและภาคเอกชน 9 ข้อ ข้าราชการ 4 ข้อ ส่วนอดีตสมาชิกวุฒิสภาไม่แน่ใจในตัวบ่งชี้ที่ 3.5 เพียงข้อเดียว คือ ข้อ 4 ที่ระบุให้มีการปฏิบัติตามบทลงโทษ กรณีที่อนุกรรมการขาดการประชุมสามครั้งติดต่อกันโดยไม่มีเหตุผลอันสมควรและไม่ได้แจ้งเป็นหนังสือให้ประธานคณะอนุกรรมการทราบ ต้องพ้นจากตำแหน่งทุกครั้งหรือไม่น้อยกว่าร้อยละ 80 ของการศึกษาเรื่องนั้นๆ ของอนุกรรมการ เมื่อพิจารณาแยกตามตัวบ่งชี้พบว่า

ตัวบ่งชี้ที่ 3.1 การประชุม ในภาพรวมพบว่าทุกกลุ่มตัวอย่างร้อยละ 69.33 เห็นว่าใช้ได้ โดยผู้ชี้แจงจากภาครัฐและภาคเอกชนและบุคคลในวงงานวุฒิสภามากกว่าร้อยละ 70 มีความเห็นว่าจะใช้ได้ และข้าราชการมากกว่าร้อยละ 80 เห็นว่าใช้ได้

ตัวบ่งชี้ที่ 3.2 การเรียกเอกสารจากบุคคลใดๆ หรือเรียกบุคคลใดๆ มาแถลงข้อเท็จจริงหรือแสดงความคิดเห็นการประชุม พบว่ากลุ่มตัวอย่างทุกกลุ่มมากกว่าร้อยละ 60 เห็นว่าใช้ได้ มีเพียงข้าราชการร้อยละ 72.36 เห็นว่าใช้ได้

ตัวบ่งชี้ที่ 3.3 การเดินทางไปศึกษาดูงาน พบว่ากลุ่มตัวอย่างทุกกลุ่มมากกว่าร้อยละ 80 เห็นว่าใช้ได้ และอดีตสมาชิกวุฒิสภาร้อยละ 92.5 เห็นว่าใช้ได้

ตัวบ่งชี้ที่ 3.4 การจัดให้มีการเสวนาหรือสัมมนา พบว่า อดีตสมาชิกวุฒิสภาร้อยละ 93.64 เห็นว่าใช้ได้ โดยบุคคลในวงงานวุฒิสภาร้อยละ 86.12 เห็นว่าใช้ได้ ผู้ชี้แจงจากภาครัฐและภาคเอกชนร้อยละ 78.24 เห็นว่าใช้ได้ และข้าราชการร้อยละ 76.97 เห็นว่าใช้ได้ ตามลำดับ

ตัวบ่งชี้ที่ 3.5 การตั้งอนุกรรมการ พบว่าอดีตสมาชิกวุฒิสภา บุคคลในวงงานวุฒิสภา และผู้ชี้แจงจากภาครัฐและภาคเอกชนและข้าราชการมากกว่าร้อยละ 70 เห็นว่าใช้ได้

ตัวบ่งชี้ที่ 3.6 การแต่งตั้งที่ปรึกษา ผู้ชำนาญการ นักวิชาการและเลขานุการประจำคณะกรรมการสามัญประจำวุฒิสภา พบว่าอดีตสมาชิกวุฒิสภาร้อยละ 80 เห็นว่าใช้ได้มากที่สุด ผู้ชี้แจงจากภาครัฐและภาคเอกชนและข้าราชการ ร้อยละ 70 ขึ้นไปเห็นว่าเป็นใช้ได้และบุคคลในวงงานวุฒิสภาร้อยละ 64.58 เห็นว่าใช้ได้ ตามลำดับ

องค์ประกอบคุณภาพที่ 4 การบริหารและการจัดการ
พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามทั้งหมดร้อยละ 87.98 มีความคิดเห็นว่าจะสามารถนำร่างเกณฑ์การประเมินไปใช้ได้ในระดับมาก

ตัวบ่งชี้ที่ 4.1 การได้มาซึ่งคณะกรรมการสามัญประจำวุฒิสภาบุคคลในวงงานฯ ผู้ชี้แจงจากภาครัฐและภาคเอกชน อดีตสมาชิกวุฒิสภา และข้าราชการ พบว่า กลุ่มตัวอย่างทุกกลุ่มมากกว่าร้อยละ 60 มีความเห็นว่าจะนำไปใช้ได้ โดยกลุ่มผู้ชี้แจงจากภาครัฐและภาคเอกชนร้อยละ 84.83 ที่เห็นว่าเป็นใช้ได้มากที่สุด

ตัวบ่งชี้ที่ 4.2 ข้าราชการสำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา พบว่า กลุ่มตัวอย่างทุกกลุ่มมากกว่าร้อยละ 80 มีความคิดเห็นว่าจะสามารถนำร่างเกณฑ์การประเมินไปประเมินคณะกรรมการในชุดต่างๆ ได้

ตัวบ่งชี้ที่ 4.3 การเลือกตำแหน่งต่างๆ ในคณะกรรมการและตัวบ่งชี้ที่ 4.4 ข้อมูลเอกสารประกอบการพิจารณา พบว่า ทุกกลุ่มตัวอย่างมากกว่าร้อยละ 70 ขึ้นไป มีความคิดเห็นว่าจะสามารถนำร่างเกณฑ์การประเมินไปประเมินคณะกรรมการในชุดต่างๆ ได้

บ่งชี้ที่ 4.5 การเงินและงบประมาณ พบว่า ทุกกลุ่มตัวอย่างมากกว่าร้อยละ 90 ขึ้นไป เห็นว่าสามารถนำไปประเมินคณะกรรมการในชุดต่างๆ ได้อย่างชัดเจนมาก และกลุ่มอดีตสมาชิกวุฒิสภาทั้งหมด (100%) เห็นว่าใช้ได้

ตัวบ่งชี้ที่ 4.6 ธรรมชาติพบ พบว่า ทุกกลุ่มตัวอย่างมากกว่าร้อยละ 80 ขึ้นไป มีความคิดเห็นว่าจะสามารถนำไปประเมินคณะกรรมการในชุดต่างๆ ได้

การอภิปรายผล

การพัฒนาระบบและกลไกการประเมินผลการบริหารจัดการของคณะกรรมการสามัญประจำวุฒิสภาไทย เป็นขั้นตอนที่สำคัญเพื่อให้ได้ระบบและกลไกการประเมินที่มีคุณภาพ สามารถประเมินได้ตรงกับสิ่งที่ต้องการประเมิน ผู้วิจัยได้ใช้กรอบแนวคิดในการประเมินทางการศึกษาของการประกันคุณภาพการศึกษาภายในของสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษาแห่งชาติ เป็นแนวทางในการกำหนดองค์ประกอบของระบบและกลไกการประเมินฯ ซึ่งโครงสร้างของระบบและกลไกการประเมินฯ ทั้ง 3 ส่วน ประกอบด้วย 1) ระบบและกระบวนการประเมิน 2) คู่มือการประเมินคุณภาพ และ 3) รายงานการประเมินตนเอง มีความสัมพันธ์สอดคล้องกันทั้งหมด ซึ่งแต่ละส่วนมีความสำคัญ เพราะทำให้ระบบและกลไกการประเมินมีความชัดเจน และเป็นแนวทางสำหรับคณะกรรมการประเมินภายในของกรรมการในการนำไปใช้ประเมิน ทั้งนี้ระบบและกลไกการประเมินฯ มี 4 องค์ประกอบ 20 ตัวบ่งชี้ เกณฑ์มาตรฐาน 165 ข้อ แม้งานวิจัยนี้ใช้วิธีรวบรวมข้อมูลที่แตกต่างกัน แต่ผู้ประเมินสามารถใช้เทคนิคที่หลากหลายทำให้เกณฑ์การประเมินมีความสอดคล้องกับตัวบ่งชี้และองค์ประกอบและทำให้สามารถประเมินออกมาได้ตรงกัน

การพัฒนาตัวบ่งชี้ในการประเมินระบบการประกันคุณภาพภายใน ผู้วิจัยได้ใช้กรอบแนวคิดของการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในที่มีการกระบวนการทำงานที่เป็นระบบ ประกอบด้วยปัจจัยนำเข้า กระบวนการดำเนินงานและผล การดำเนินงาน ซึ่งสอดคล้องแนวคิดของ Johnstone (1981) ที่กล่าวถึงวิธีการจำแนกตัวบ่งชี้เชิงระบบแบ่งได้ 3 ประเภท ได้แก่ 1) ตัวชี้วัดด้านปัจจัย (Input Indicators) เป็นตัวชี้วัดที่เกี่ยวกับทรัพยากรที่ใช้ในการศึกษา 2) ตัวชี้วัดด้านกระบวนการ (Process Indicators) เป็นตัวชี้วัดที่แสดงถึงการดำเนินงาน หรือการใช้กระบวนการของสถาบันหรือองค์กร และ 3) ตัวชี้วัดด้านผลผลิต (Output Indicators) ผลผลิต หมายถึง ความรู้และทักษะ ในงานวิจัยนี้ ผลผลิต

หมายถึง ความพึงพอใจต่อการทำงานของกรรมาธิการ สำหรับตัวบ่งชี้ประเมินกระบวนการดำเนินงาน ผู้วิจัยได้พัฒนาข้อตรวจสอบรายการเป็นระดับขั้น (Rubric Score) ตามกระบวนการ PDCA สอดคล้องกับแนวคิดของ สุวิมล ว่องวานิช (2543) ที่กล่าวถึงระบบการประเมินผลภายในสถานศึกษาที่ควรเป็นต้องผูกติดกับระบบบริหารงานแบบ PDCA ซึ่งจะทำให้สามารถประเมินได้อย่างชัดเจนเกี่ยวกับการดำเนินงานของสถานศึกษานั้น ส่วนตัวบ่งชี้ผลการดำเนินงาน ผู้วิจัยได้พัฒนาตัวบ่งชี้ครอบคลุมภารกิจหลักที่กรรมาธิการสามัญประจำวุฒิสภาไทยจะต้องปฏิบัติ 4 ประการ คือ แผนกลยุทธ์ การกลั่นกรองกฎหมาย การควบคุมการบริหารราชการแผ่นดิน และการบริหารและการจัดการ

ผลการประเมินคุณภาพของระบบและกลไกการประเมินฯ พบว่า ระบบและกลไกฯ มีความตรงเชิงจำแนกสามารถจำแนกกลุ่มได้อย่างถูกต้อง ทั้งนี้ อาจเนื่องมาจากระบบและกลไกการประเมินฯ ที่พัฒนาขึ้น ได้สร้างขึ้นมาอย่างถูกต้องตามขั้นตอนของการพัฒนา (บุญชม ศรีสะอาด, 2535) ตั้งแต่การรวบรวมปัญหา ศึกษาหลักการ แนวคิด ทฤษฎี เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการประกันคุณภาพ อำนาจหน้าที่ของกรรมาธิการสามัญประจำวุฒิสภาไทย รวมทั้งการสอบถามผู้เชี่ยวชาญด้วยเทคนิค เดลฟาย และการสัมภาษณ์ ผู้ทรงคุณวุฒิ และผ่านการตรวจสอบคุณภาพของระบบและกลไกการประเมินฯ โดยผู้เชี่ยวชาญ รวมทั้งผู้วิจัยได้นำเกณฑ์การประเมินฯ ไปทดลองใช้ จึงทำให้เกณฑ์การประเมินฯ ที่พัฒนาขึ้นสามารถนำไปใช้ประเมินการบริหารจัดการของคณะกรรมาธิการสามัญประจำวุฒิสภาไทยได้อย่างถูกต้องอยู่ในระดับมาก ทำให้ได้ระบบและกลไกการประเมินที่เป็นไปตามเกณฑ์มาตรฐาน 4 ด้าน คือ 1. ด้านอรรถประโยชน์ 2. ด้านความเป็นไปได้ 3. ด้านความเหมาะสมและมาตรฐาน และ 4. ด้านความถูกต้องตามมาตรฐานที่กำหนดโดยสมาคมวิจัยการศึกษาของสหรัฐอเมริกาสำหรับประเมินเอกสารหรือโครงการทางการศึกษา (Stufflebeam, 2000) อย่างไรก็ตาม เพื่อให้ข้อคำถามสอดคล้องตามที่ผู้เชี่ยวชาญให้ข้อเสนอแนะ ผู้วิจัยได้กำหนดแนวทางการพัฒนาคำถามในตัวบ่งชี้ของแต่ละองค์ประกอบ หากมีต่ำกว่าค่าเฉลี่ยโดยรวมของตัวบ่งชี้ของแต่ละองค์ประกอบ ผู้วิจัยจะนำมาปรับปรุงเพื่อให้เกิดคุณภาพของคำถามให้มีคุณภาพ

จากการศึกษาสภาพปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะของระบบและกลไกฯ ทำให้พบประเด็นที่สำคัญสามารถนำมาอภิปรายผล ดังนี้

ด้านการวางแผนการประกันคุณภาพ (Plan) ซึ่งเป็นขั้นตอนแรกและสำคัญยิ่งสำหรับการพัฒนาระบบประกันคุณภาพของกรรมาธิการพบว่า ปัญหาในการสร้างความรู้ความเข้าใจแก่กรรมาธิการโดยเฉพาะด้านการจัดทำแผนกลยุทธ์ อาจจะเป็นเพราะว่าการประกันคุณภาพเป็นเรื่องใหม่สำหรับกรรมาธิการ ดังนั้น ควรจัดประชุมสัมมนาให้ความรู้ ความเข้าใจต่อกรรมาธิการและบุคคลที่เกี่ยวข้องในการดำเนินงานประเมินคุณภาพ

ด้านการดำเนินการประกันคุณภาพ (Do) อาจเป็นเพราะกรรมาธิการไม่ได้เล็งเห็นความสำคัญของระบบประกันคุณภาพเท่าที่ควร นอกจากนี้ การประเมินตนเองโดยไม่คำนึงถึงสภาพจริงนอกจากคะแนน มีการบริหารงานที่เป็นลักษณะเฉพาะไม่เป็นไปตามมาตรฐานทั่วไป การทำงานส่วนใหญ่ขึ้นกับตัวบุคคล และการขาดการทำงานเชิงระบบ ส่งผลให้การบริหารจัดการไม่สอดคล้องกับเกณฑ์การประเมิน เนื่องจากเกณฑ์การประเมินในระบบการประกันคุณภาพการศึกษาที่วัดผลงานเชิงระบบเป็นส่วนใหญ่ ด้านการตรวจสอบการประกันคุณภาพ (Check) กรรมาธิการมีปัญหาในเรื่องการประมวลผลข้อมูลอย่างถูกต้องและแม่นยำ อีกทั้งกรรมาธิการขาดการยอมรับระบบควบคุมคุณภาพ

ด้านการนำผลการประกันคุณภาพมาปรับปรุง (Act) พบปัญหาเรื่องการจัดทำแผนพัฒนาคุณภาพเพื่อใช้ในการปรับปรุงการประกันคุณภาพในปีต่อไป ทั้งนี้ อาจจะเป็นเพราะว่าเมื่อกรรมาธิการได้ปฏิบัติงานสิ้นสุดปี จะมีการจัดทำรายงานผลการปฏิบัติงานและจัดทำแผนการปฏิบัติงานประจำปีต่อไป แต่ขาดการนำผลการปฏิบัติงานมาพัฒนา และปรับปรุงการปฏิบัติงานในปีต่อไป อีกทั้งกรรมาธิการบางชุดอาจขาดความเข้าใจเรื่องการจัดทำรายงานผลการปฏิบัติงาน ทำให้ผลที่ได้จากรายงานไม่ตรงสภาพจริงและความต้องการของกรรมาธิการอย่างแท้จริง

สำหรับผลการศึกษาระบบและกลไกการประเมินผู้เชี่ยวชาญให้แนวทางการพัฒนาว่ากรรมาธิการต้องเห็นความสำคัญและประโยชน์ของการดำเนินการประกันคุณภาพ รวมทั้งต้องมีความรู้และเข้าใจระบบการประกันคุณภาพอย่างถูกต้องและชัดเจน

จากผลการศึกษาพบว่า กรรมการการสามัญประจำวุฒิสภาไทยไม่มีการประเมินที่เป็นรูปธรรมและชัดเจน แต่ผลวิจัยนี้ได้สร้างระบบและกลไกการประเมินฯ ทำให้เกิดระบบการประเมินที่ชัดเจน เป็นรูปธรรมและโปร่งใส โดยใช้เครื่องมือที่ผ่านกระบวนการวิเคราะห์และสังเคราะห์ในรูปแบบของงานวิจัย โดยเฉพาะอย่างยิ่งการดำเนินงานด้านการกำกับควบคุม ติดตามความก้าวหน้าของภารกิจและ/หรือประเมินภารกิจที่กำหนดไว้ มีการกำหนดดัชนีการติดตามประเมินผลเพื่อเป็นเกณฑ์ในการวิเคราะห์ว่าการประเมินบรรลุผลเมื่อเทียบกับเกณฑ์หรือดัชนีที่กำหนดเพียงไร อีกทั้งสามารถช่วยให้วิเคราะห์เพิ่มเติมให้ทราบปัจจัยเหตุแห่งความสำเร็จและความล้มเหลวของคณะกรรมการชุดต่างๆ ทำให้ก่อเกิดประโยชน์ในการปรับปรุงแนวทางดำเนินการของคณะกรรมการสามัญประจำวุฒิสภาต่อไป

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

จากผลการศึกษาดังกล่าวข้างต้น กรรมการการสามัญประจำวุฒิสภาควรจัดอบรมให้ความรู้เกี่ยวกับระบบและกลไกการประเมินผลการบริหารจัดการของคณะกรรมการสามัญประจำวุฒิสภา ให้กับกรรมการ และบุคคลที่เกี่ยวข้องอย่างต่อเนื่อง คณะกรรมการควรจัดทำมาตรฐานการดำเนินงาน และกำหนดค่าเป้าหมายตามบริบทของอำนาจหน้าที่ในคณะกรรมการนั้นๆ และพัฒนาคุณภาพการบริหารจัดการ นอกจากนี้ คณะกรรมการควรนำผลการประกันคุณภาพและข้อมูลสารสนเทศต่างๆ มาจัดทำแผนพัฒนาคุณภาพในปีต่อๆ ไป ทั้งนี้ การกำหนดนโยบายที่ดีนั้น ควรให้กรรมการทุกคนมีส่วนร่วมในการดำเนินการ ควรมีการประชุมกำหนดร่างนโยบาย และมีการนำไปประชุมพิจารณาเพื่อให้กรรมการทุกคนให้ข้อเสนอแนะ จึงเกิดการรับรู้ร่วมกันและร่วมรับผิดชอบ ทำให้เกิดการยอมรับและมีทัศนคติที่ดีเมื่อต้องนำนโยบายไปสู่การปฏิบัติ ทั้งนี้ อาจมีการสร้างแรงจูงใจโดยการให้รางวัลหรือเกียรติบัตรเพื่อเป็นการกระตุ้นให้เกิดการตื่นตัว และใส่ใจในเรื่องของการนำกระบวนการประกันคุณภาพมาใช้ในการปฏิบัติงานประจำมีการจัดประกวดรายงานการประเมินตนเอง และโครงการประกวดระบบการพัฒนาคุณภาพที่เกิดประสิทธิภาพเป็นต้น

สรุป

การวิจัยครั้งนี้ได้มีการสร้างระบบและกลไกการประเมินผลการบริหารจัดการของคณะกรรมการสามัญประจำวุฒิสภาไทยซึ่งการวิจัยได้ใช้กรอบการประกันคุณภาพการศึกษาของสำนักงานคณะกรรมการอุดมศึกษา และอำนาจหน้าที่ของกรรมการมาประยุกต์ใช้กับกรรมการสามัญประจำวุฒิสภา เกณฑ์ดังกล่าวได้รับการยอมรับจากการผ่านการตรวจสอบหาความตรงของเนื้อหา โดยใช้เทคนิค IOC การสอบถามความคิดเห็นด้านความเหมาะสมและความเป็นไปได้ในการนำไปใช้ด้วยเทคนิคเดลฟาย การสัมภาษณ์เชิงลึก และประเมินประสิทธิผลของเกณฑ์การประเมินด้วยแบบสอบถามและสัมภาษณ์เชิงลึก และตรวจสอบข้อมูลแบบสามเส้า ซึ่งเกณฑ์การประเมินที่ได้ยังไม่มีการทดลองนำไปใช้ในทางปฏิบัติจริง ดังนั้น หากกรรมการสามัญประจำวุฒิสภาไทย ได้นำไปปรับทดลองใช้ก็จะเป็นประโยชน์กับคณะกรรมการที่จะสามารถปรับแก้ไขเกณฑ์การประเมินดังกล่าว และนำผลลัพธ์จากปัญหา อุปสรรค ไปศึกษา ค้นคว้าให้สมบูรณ์ต่อไป

บรรณานุกรม

- ถวิลวดี บุรีกุล. (2551). *การดำเนินงานของรัฐสภาตามเกณฑ์และตัวชี้วัดของสหภาพรัฐสภา (Inter Parliamentary Union: IPU): บทสรุปสำหรับผู้บริหาร* สถาบันการเมืองกับการพัฒนาประชาธิปไตย. กรุงเทพมหานคร: สถาบันพระปกเกล้า.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2535). *การวิจัยทางการวัดและประเมินผล*. มหาสารคาม: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- วันชัย มีชาติ. (2550). *การบริหารองค์การ* (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ศตวัฒน์ มงคลดิษ, อีระพล เทพหัสดิน ณ อยุธยา และสมชาย หมื่นสายญาติ. (2555). *การพัฒนาแบบวัดภาคปฏิบัติ วิชาเครื่องมือวัดไฟฟ้าและอิเล็กทรอนิกส์ สาขาวิชาช่างอิเล็กทรอนิกส์ ตามหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ*. วารสารครุศาสตร์อุตสาหกรรม, 11(2), 81.
- สมเกียรติ บุญรอด. (2551). *การพัฒนาแบบการประเมินการปฏิบัติงานของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา*. วารสารศึกษาศาสตร์, มหาวิทยาลัยนเรศวร 10(3), 19-35.

- สมชาย แสวงการ. (2553). *บทบาทของคณะกรรมการการ
สามัญประจำวุฒิสภา ตามรัฐธรรมนูญแห่ง
ราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550: ศึกษาเฉพาะ
กรณีคณะกรรมการสิทธิมนุษยชน สิทธิเสรีภาพ และ
การคุ้มครองผู้บริโภค วุฒิสภา*. เอกสาร วิชาการส่วน
บุคคล วิทยาลัยการยุติธรรม, สำนักงานศาลยุติธรรม.
สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา. (2554). *คู่มือประกัน
คุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา ระดับอุดมศึกษา
พ.ศ. 2553*. กรุงเทพมหานคร: สำนักงานคณะกรรมการ
การอุดมศึกษา.
- สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา. (2552). *ความรู้เกี่ยวกับ
รัฐธรรมนูญฯ 2550 และวุฒิสภา*. กรุงเทพมหานคร:
บริษัท อัมรินทร์พริ้นติ้งแอนด์ พับลิชชิ่ง จำกัด (มหาชน).
- สุธรรม รัตน์โชติ, สุวิชา วรวิเชียรวงษ์ และ สุทิสรา รัตน์วิชา.
(2548). *การสร้างตัวบ่งชี้สำหรับการประเมินผลการ
ปฏิบัติหน้าที่ของกรรมการสามัญประจำวุฒิสภา*.
งานวิจัยโดยการสนับสนุนของคณะกรรมการวิจัย
และพัฒนาของวุฒิสภา สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา.
กรุงเทพมหานคร: คณะกรรมการวิจัยและพัฒนาของ
วุฒิสภา.
- สุวิมล ว่องวานิช. (2543). *การวิจัยและพัฒนาระบบ
ประเมินผลภายในของสถานศึกษา*. งานวิจัยโดย
การสนับสนุนของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษา
แห่งชาติ. กรุงเทพมหานคร: วีทีซี.
- Denzin, N. K. (1970). *The Research Act in Sociology*.
Chicago: Aldine.
- Inter-Parliamentary Union. Members of the Union.
November 11, 2014, from [http://www.ipu.org/
english/membshp.htm](http://www.ipu.org/english/membshp.htm).
- Johnstone, J.N. (1981). *Indicator of Education
Systems*. United Kingdom: The Anchor Press.
- Krejcie, R.V., & Morgan. D.W. (1970). *Determining
Sample Size for Research Activities*. Educational
and Psychological Measurement.
- Nevo, D. (1983). The conceptualization of Educational
Evaluation: An analytical Review of the
Literature. *Review of Educational Research*,
53(1), 117-128.

TRANSLATED THAI REFERENCES

- Boonrod, S. (2008). *Developing a model to evaluate
the performance of the Office of Education*.
Journal of Education, Narasuan University 10(3),
19-35. (in Thai).
- Bureekul, T. (2008). *A case study concerning the
Parliament's performance in accordance with
the criteria set forth by the Inter-Parliamentary
Union: IPU*. Executive Summary. Political
Institutions and Democratic Development.
Bangkok: King Prajadhipok's Institute. (in Thai).
- Commission on Higher Education. (2011). *Manual
for quality assurance in education*. Higher
Education Act B.E2010. Bangkok: Office of
Higher Education. (in Thai).
- Meechart, V. (2007). *Organization Management*.
Bangkok: Chulalongkorn University Printing
House. (in Thai).
- Mongkoldit, S., Teerapon, T., & Maunsaiyat, S.
(2012). Development of Performance Test on
Electrical and Electronics Instrument, Electronics
Major at Vocational Level. *Journal of Industrial
Education*, 11(2), 81. (in Thai).
- Rattanachote, S. Warawichienwong, S., &
Rattanawicha, S. (2005). *An Establishment of
Indicators for Evaluating Performances of the
Senate Standing Committee*. Bangkok: Research
and development committee of the Secretariat
of the Senate. (in Thai).
- SRISA-ARD, B. (1992). *Research in measurement and
evaluation*. Mahasarakham: Srinakharinwirot
University. (in Thai).
- Stufflebeam, D.L. (2000). *Model, Metaphor, and
definition in evaluation*. In D.L. Stufflebeam.
The Secretariat of the Senate. (2011). *Knowledge
of the Constitution in B.E 2007 and the Senate*.
The company Amarin Printing & Leasing Public
Company Limited Thailand. (in Thai).

Wongwanich. S. (200). Research and development of evaluation system of education. Research sponsored by the Commission of National Education. Bangkok: VTC. (in Thai).

Swangkarn. S. (2010). Role of the Standing Committee of Senator under the Constitution of the Kingdom of Thailand, B.E. 2550 : A case of the Standing Committee of Human Rights, Liberal Rights and Consumer Protection of Senator. National Justice Academy, Office of the Judiciary.

นางสาวมาณริกา จันทาโก สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาเอก ปรัชญาดุสิตบัณฑิต (ปร.ด.) สาขาวิชาการจัดการ มหาวิทยาลัยนอร์ทกรุงเทพ ระดับปริญญาโท ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาผู้นำทางสังคม ธุรกิจ และการเมือง วิทยาลัยนวัตกรรมสังคม มหาวิทยาลัยรังสิต ระดับปริญญาตรี ศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาภาษาอังกฤษ มหาวิทยาลัยรังสิต ปัจจุบันดำรงตำแหน่งวิทยากรชำนาญการ สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา

รองศาสตราจารย์ ดร.พิศมัย จารุจิตติพันธ์ สำเร็จการศึกษาดุสิตบัณฑิต พัฒนศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ระดับปริญญาโท พัฒนบริหารศาสตร์ (พัฒนาการเศรษฐกิจ) สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ และระดับปริญญาตรี เศรษฐศาสตร์บัณฑิต การเงินและการคลัง, มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ เป็นข้าราชการบำนาญจาก สำนักวิชาเศรษฐศาสตร์และนโยบายสาธารณะ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ปัจจุบันดำรงตำแหน่ง เป็นผู้อำนวยการหลักสูตรปรัชญาดุสิตบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการ มหาวิทยาลัยนอร์ทกรุงเทพ